Speciální základní škola Heřmanův Městec
Masarykovo nám. 46
538 03 Heřmanův Městec
e-mail: zspmestec@seznam.cz
tel.: 739 572 097

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Název a sídlo školského zařízení: Speciální základní škola Heřmanův Městec
Masarykovo nám. 46
538 03 Heřmanův Městec

Zřizovatel: Město Heřmanův Městec
nám. Míru 4
538 03 Heřmanův Městec

Vypracovala: Mgr. Eva Dvořáková, ředitelka školy

Schválila: Mgr. Eva Dvořáková, ředitelka školy

Pedagogická rada projednala dne: 17.2.2025

Školská rada projednala dne: 12.2.2025

Směrnice nabývá platnosti ode dne: 12.2.2025

Směrnice nabývá účinnosti ode dne: 12.2.2025

Změny ve směrnici jsou prováděny formou číslovaných písemných dodatků, které tvoří součást tohoto předpisu

Obsah

1. CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ 3

2. DÉLKA ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ 3

3. FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ 4

4. OBSAH A ČASOVÝ PLÁN 5

5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ 7

6. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI 7

7. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY 8

8. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY 8

9. EKONOMICKÉ PODMÍNKY 8

10. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ 8

11. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ 9

12. PROJEKTY, USKUTEČŇOVANÉ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ 9

13. ČASOVÝ PLÁN 9

1. CÍLE ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Zájmové vzdělávání ve školní družině (dále ŠD) naplňuje svými specifickými prostředky obecné cíle vzdělávání dané Školským zákonem a to zejména:

- rozvíjet žáka, jeho učení a poznání
- osvojovat jeho základní hodnoty, na nichž je založena naše společnost
- získávat osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí
- odstraňovat únavu a regenerace organismu
- nabízet žákům smysluplné využití volného času
- rozvíjet schopnost aktivního trávení volného času, rozvíjet iniciativu, a spolupodílení se na volbě a tvorbě programu
- rozvíjet a učit žáky mezilidské komunikaci a schopnost naslouchat sobě i ostatním
- rozvíjet pozitivní vztahy mezi žáky, spolupráci, toleranci, vzájemnou pomoc, ochotu pomoci slabším a mladším
- rozvíjet přirozenou zvídavost žáka, chuť objevovat i odvahu projevit se a ukázat, co všechno zvládne
- rozvíjet zdravé sebevědomí, sebejistotu, schopnost být sám sebou, přizpůsobit se životu v sociální skupině, položit základy celoživotního učení a schopnost jednat v duchu základních lidských a etických hodnot
- učit žáky, aby každého člověka i sebe vnímali jako jedinečnou osobnost
- rozvíjet u žáků pohybové schopnosti v oblasti jemné i hrubé motoriky
- rozvíjet samostatné rozhodování a vytvářet pozitivní postoje
- rozvíjet u žáků slovní zásobu a fantazii
- vést žáky k tvořivosti, utvářet pracovní návyky a vztah k práci
- cvičit paměť, postřeh a soustředění, vést žáky k uvědomování si svých práv, povinností a pocitů
- posilovat u žáků pocit jistoty a sebedůvěry
- umožnění seberealizace každého žáka v kolektivních, individuálních, řízených i spontánních aktivitách
- vytvářet u žáků vztah k místu a prostředí, ve kterém žijí

2. DÉLKA ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina realizuje výchovnou, vzdělávací a zájmovou činnost mimo vyučování, také umožňuje přípravu žáků na výuku. Práce školní družiny je zcela samostatnou oblastí výchovně vzdělávací činnosti a řídí se specifickými požadavky a pravidly pedagogiky volného času.

Školní družina funguje po celý školní rok, začíná prvním školním dnem a končí poslední den školního roku. Po dohodě se zřizovatelem může ředitelka přerušit činnost školní družiny v době školních prázdnin.

3. FORMY ZÁJMOVÉHO VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání a výchova ve ŠD probíhá formou:

1. pravidelných činností
   - ty jsou dány týdenní skladbou zaměstnání včetně funkčních režimových momentů
2. příležitostných akcí
   - to jsou významnější akce, které nejsou zahrnuty do standardní týdenní skladby činnosti (besídky, slavnosti, exkurze)
3. spontánních aktivit
   - ty vycházejí z denní skladby činnosti ve ŠD, splňují požadavky psychohygieny, jejich nabídka je průběžná. Jedná se např. o spontánní hry ve vymezeném prostoru při pobytu venku, spontánní činnosti při ranní družině apod. Řízené a spontánní činnosti na sebe přirozeně navazují.

Kromě výše uvedených aktivit umožňuje ŠD také činnosti odpočinkové a přípravu na vyučování. Odpočinkové činnosti jsou nejen činnosti klidové, ale též aktivní odpočinek (rekreační činnosti), který bude kompenzovat jednostrannou zátěž během školního vyučování. Příprava na vyučování není jen vypracovávání domácích úkolů, ale i didaktické hry, pokusy, poslechové činnosti, tematické vycházky apod.

Pravidelná výchovná a vzdělávací činnost

- umožňuje žákům pravidelnou seberealizaci
- poznávání a rozvoj dovedností
- zvyšuje aktivitu
- činnost probíhá ve skupinách nebo individuálně, organizovaně nebo spontánně
- nabízí zájmové útvary – keramický, turistický, výtvarný

Odpočinkové činnosti

- klidové aktivity spontánních nebo nabízených činností na odstranění únavy a regeneraci duševních a fyzických sil

Rekreační činnosti

- slouží k regeneraci sil, jsou to pohybové, sportovní, turistické nebo pracovní aktivity

Příprava na vyučování

- se souhlasem rodičů si mohou žáci samostatně nebo s pomocí vychovatelky vypracovávat domácí úkoly
- ostatní žáci si rozšiřují poznatky formou didaktických her, prací s knihou, časopisem apod.

Individuální práce

- vytváření podmínek pro rozvoj žáků

Spontánní činnosti

- na uvolnění, relaxaci a regeneraci sil

4. OBSAH A ČASOVÝ PLÁN

Školní družina vede žáky k aktivnímu využívání volného času bezprostředně po skončení vyučovacího procesu do odchodu domů. Cílem výchovně vzdělávací činnosti je vést žáka k přiměřené fyzické, psychické a sociální samostatnosti. Upevňovat základy pro jeho další rozvoj a učení, zdravé sebevědomí, sebejistotu, základy pro schopnost jednat v duchu lidských práv a estetických hodnot. Dále upevňovat základy pro jeho vstup do života i pracovního procesu, vést žáka k používání otevřené komunikace a spolupráce. Činnost zájmového vzdělávání ve školní družině vede ke komplexnímu působení při rozvoji jednotlivých kompetencí žáka.

Zejména jde o tyto klíčové kompetence:

KOMPETENCE K TRÁVENÍ VOLNÉHO ČASU

- orientovat se ve smysluplných možnostech trávení volného času
- umět si vybrat zájmové činnosti podle svých dispozic a říci „NE“ nevhodným nabídkám na využití volného času

KOMPETENCE SOCIÁLNÍ A INTERPERSONÁLNÍ

- samostatně rozhodovat o svých činnostech a uvědomovat si, že za to odpovídá
- být ohleduplný, citlivý a rozpoznávat vhodné a nevhodné chování
- vnímat nespravedlnost, agresivitu, šikanu a umět se jim bránit
- umět ve skupině spolupracovat, respektovat jiné a být tolerantní k odlišnostem mezi lidmi

KOMPETENCE K ŘEŠENÍ PROBLÉMU

- všímat si dění i problémů v okolí
- umět využívat získané poznatky a dovednosti při řešení daných situací
- dokončovat započaté činnosti

KOMPETENCE KOMUNIKATIVNÍ

- komunikovat otevřeně s vrstevníky i s dospělými
- dokázat vyjádřit své pocity slovem, gestem i dalšími prostředky

KOMPETENCE PRACOVNÍ

- zvládnout pracovní a zájmové činnosti přiměřené individuálním možnostem a věku žáka
- osvojovat si pracovní a hygienické návyky

Školní vzdělávací program školní družiny navazuje na školní vzdělávací program pro základní vzdělávání ve vzdělávacích oblastech:

<u>ČLOVĚK A JEHO SVĚT</u>

Místo, kde žijeme

- poznání nejbližšího okolí, život v rodině, ve škole, ve společnosti, vycházky do okolí, orientace v terénu, návštěva významných míst v regionu a seznamování s lidovými zvyky
- besedy o našem městě a okolí
- dopravní výchova-bezpečnost na cestě do školy a vycházkách

  (Kompetence činnostní a občanské)

ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Lidé kolem nás

- osvojení vhodného chování a vystupování
- slušná mluva a základy společenského chování na různých místech a daných situacích, besedy a scénky
- předcházení šikaně

(Kompetence k řešení problému, komunikativní, sociální)

Lidé a čas

- budování správného režimu dne a jeho dodržování
- učit děti s časem nakládat a vážit si ho, využití volnočasových aktivit
- besedy, vlastní výroba časových plánů, rozvrhů

(Kompetence k trávení volného času)

ČLOVĚK A PŘÍRODA

Rozmanitosti přírody

- pozorování rozmanitostí a proměnlivostí živé i neživé přírody, vycházky a pobyty v přírodě
- studování encyklopedií
- výstavky přírodnin
- poznatky z cest
- péče o pokojové rostliny, ekologická výchova – ochrana přírody

(Kompetence k učení)

ČLOVĚK A JEHO ZDRAVÍ

- poznání sebe sama, poučení o zdraví, nemoci, prevenci, osobní hygieně
- předcházení úrazů, umění ošetřit drobná poranění, besedy k první pomoci
- pravidelné otužování, vycházky do přírody, dodržování pitného režimu, posilování (Kompetence komunikativní, občanské, sociální a interpersonální)

UMĚNÍ A KULTURA

Hudební výchova

- hudební činnosti podporují u žáků rozvoj hudebních schopností a individuálních hudebních dovedností (sluchových, rytmických, pěveckých, intonačních, instrumentálních, hudebně tvořivých, poslechových a pohybových)

Výtvarná výchova

- přispívá ke kultivaci osobnosti žáka tím, že dává prostor pro uplatnění jeho tvořivých schopností a zprostředkovává mu umělecké zážitky prostřednictvím vlastní tvorby

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

- pracovní a technická výchova

5. PODMÍNKY PŘIJÍMÁNÍ UCHAZEČŮ A UKONČOVÁNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

Školní družina při Speciální základní škole Heřmanův Městec má jedno oddělení s maximální kapacitou 12 žáků. Do tohoto oddělení se mohou přihlásit žáci z 1. stupně i z 2. stupně.

Zákonní zástupci žáky přihlašují zpravidla na začátku školního roku, ale žák může být přihlášen i v průběhu celého školního roku.

Počty přítomných žáků se během dne mění, žáci odcházejí do zájmových kroužků nebo domů.

Přijímání žáků do školní družiny se řídí kritérii zřizovatele.

Kritéria pro přijímání žáků do školní družiny:

Věk účastníků (od nejmladších účastníků)

- 6 let 5 bodů
- 7 let 4 body
- 8 let 3 body
- 9 let 2 body
- 10 let 1 bod

Ročník, který žák navštěvuje

- 1. ročník - 5 bodů
- 2. ročník – 4 body
- 3. ročník – 3 body
- 4. ročník – 2 body
- 5. ročník – 1 bod

Přijati jsou žáci s nejvyšším počtem bodů až do naplnění kapacity školní družiny.

V případě naplnění kapacity školní družiny a stejného počtu bodů u více uchazečů rozhodne ředitelka školy podle data narození.

O přijetí rozhoduje ředitelka školy. Při nástupu žáka do školní družiny vyplní zákonný zástupce Zápisní lístek s informacemi o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny.

Ukončit zájmové vzdělávání účastníka mohou pouze zákonní zástupci písemnou formou. Na písemnou žádost zákonného zástupce lze ukončit docházku žáka i během školního roku. Pokud žák narušuje vnitřní řád školní družiny a řády, které se vztahují k činnosti školy, může být rozhodnutím ředitelky školy z družiny vyloučen.

Ředitelka může rozhodnout o vyloučení žáka ze školní družiny, pokud tento žák soustavně nebo nějakým významným projevem porušil kázeň a pořádek, ohrožuje zdraví a bezpečnost ostatních, dlouhodobě svévolně nenavštěvuje školní družinu nebo z jiných zvláště závažných důvodů.

Podmínky jsou stanoveny Vnitřním řádem ŠD.

6. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami školní družina zajišťuje nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu a kulturnímu prostředí žáka. Zaměstnanci respektují individuální potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Při jejich

vzdělávání spolupracuje školní družina s třídním učitelem a výchovným poradcem. Výchovný poradce je pedagogickým pracovníkem ve škole, který je pověřen spoluprací se školským poradenským zařízením. Pedagogičtí pracovníci školy se vzdělávají v dané oblasti v rámci DVPP.

Školní družina nabízí nadaným žákům další doplňkové aktivity v oblasti jejich zájmu

- výtvarné, sportovní a hudební aktivity, rozvíjející jejich nadání v zájmových útvarech školní družiny

7. MATERIÁLNÍ PODMÍNKY

Školní družina využívá pro svou činnost vlastní prostor v podkroví budovy školy. Je zařízena jako herna, která svým vybavením a uspořádáním odpovídá potřebám dětí mladšího školního věku. Dává příležitost k odpočinku, umožňuje spontánní, zájmové i organizované aktivity a je upravena a zařízena tak, aby se odlišovala od vybavení školních učeben.

Pro zájmovou činnost využívá školní družina tyto prostory školy:

- hernu v podkroví budovy s přístupem k počítači s relaxačním koutem
- školní kuchyňku
- chlapeckou dílnu
- keramickou dílnu
- multifunkční školní zahradu
- školní třídu s klavírem
- žákovskou knihovnu
- společenské a společensko-vědní hry
- hračky pro žáky
- materiál pro výtvarnou a pracovní činnost

8. PERSONÁLNÍ PODMÍNKY

Provoz školní družiny zajišťuje 1 vychovatelka a asistentky pedagoga. Vzájemně se doplňují, kvalitně spolupracují a průběžně se vzdělávají – samostudium odborné literatury, semináře, celoživotní vzdělávání apod. Při řešení různých organizačních a výchovných záležitostí školní družiny vychovatelka s asistentkami úzce spolupracuje s třídním učitelem, výchovným poradcem, vedením školy. Rodiče mohou navštívit školní družinu kdykoliv po vzájemné dohodě s vychovatelkou.

9. EKONOMICKÉ PODMÍNKY

Částka za zájmové vzdělávání žáků ve školní družině není vybírána. Finanční prostředky jsou využívány z prostředků zřizovatele a MŠMT, například k nákupu her a hraček, sportovních a výtvarných potřeb.

10. PODMÍNKY BEZPEČNOSTI PRÁCE A OCHRANY ZDRAVÍ

- vhodná struktura režimu žáků ve školní družině s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem družiny a skladbou zaměstnání
- stravovací a pitný režim (podle věkových a individuálních potřeb)

- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny – podle platných norem (vlastní vybavené prostory, odpovídající světlo, teplo, bezpečnost, čistota, větrání, velikost sedacího a pracovního nábytku, hygienické vybavení prostor)
- ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí užívaných prostor
- dostupnost prostředkům první pomoci, kontaktů na lékaře, praktické dovednosti vychovatelky poskytovat první pomoc
- oddělení se naplňuje nejvýše do počtu 12 účastníků
- při náročných sportovních, kulturních nebo turistických akcích bývá přítomen další pedagogický pracovník

11. ČASOVÝ PLÁN VZDĚLÁVÁNÍ

Tento ŠVP je sestaven na dobu neurčitou. Obsahuje výběr možných činností, ze kterých bude vychovatelka volit podle aktuálního složení žáků, s nimiž bude pracovat. Toto uspořádání umožňuje tvořivě reagovat na změny i na různou skladbu žáků ve školní družině.

12. PROJEKTY, USKUTEČŇOVANÉ VE ŠKOLNÍ DRUŽINĚ

- spaní ve školní družině
- společenský ples (karneval)
- projekt průřezového tématu "Multikulturní výchova č. 4" – téma – Lidské vztahy (Vánoce ve ŠD)
- výlet ŠD
- vystoupení v Domově pro seniory v Heřmanově Městci

Podrobnější rozpracování výstupů je v ročním plánu pro každý školní rok.

13. ČASOVÝ PLÁN

ZÁŘÍ: TÉMA – ŠKOLA A OKOLÍ

- bezpečná cesta do školy, chování na nádraží
- bezpečná cesta domů
- seznámení nových žáků s budovou školy a s jejím nejbližším okolím
- seznámení s novými spolužáky
- výzdoba prostor školní družiny
- kontakt s neznámými lidmi

ŘÍJEN: TÉMA – BARVY PODZIMU

- rozmanitosti přírody, změny v přírodě na podzim
- pobyt v přírodě, sběr přírodnin
- práce s přírodninami

LISTOPAD: TÉMA – PŘÍRODA SE PŘIPRAVUJE NA ZIMU

- chování v přírodě, ochrana životního prostředí
- první pomoc při poranění
- uchovávání a konzervace potravin před zimou, vitamíny
- zdravá výživa, pitný režim, lidské zdraví

PROSINEC: TÉMA – VÁNOČNÍ SVÁTKY

- zimní příroda, zimní slunovrat, výtvarné ztvárnění
- příprava tradiční vánoční výstavy
- pomoc starým, postiženým lidem
- vánoční zvyky, tradice, koledy, advent
- vánoční besídka
- poučení o bezpečnosti o vánočních svátcích

LEDEN: TÉMA – ZIMNÍ SPORTY

- oblékání v zimě, péče o své oblečení
- vnímání okolního světa všemi smysly
- fyzikální pokusy o skupenství vody
- zimní sporty, bezpečnost při zimních sportech

ÚNOR: TÉMA – KARNEVAL

- příprava družinového karnevalu, výroba karnevalových masek
- tolerance ve skupině, vnímání odlišností, různé kulturní zvyky
- poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví o jarních prázdninách
- lidové pranostiky, říkadla
- voda – snížení spotřeby – ani kapka zbytečně vyplýtvaná

BŘEZEN: TÉMA – PŘÍCHOD JARA

- probouzení jarní přírody
- práce s knihou
- příprava na Velikonoce, výzdoba prostor školní družiny
- pěstování vlastní rostliny
- nebezpečí před infekcí klíšťat

DUBEN: TÉMA – MĚSÍC BEZPEČNOSTI

- žák jako chodec a cyklista
- dopravní hřiště, bezpečnost při jízdě na kole
- řemeslné kouzlení – návštěva čarodějnic
- les a zvířátka v lese

KVĚTEN: TÉMA – ČLOVĚK A PŘÍRODA

- sběr druhotných odpadových surovin, třídění odpadu
- úklid okolí školy, pomoc obci
- slavím s maminkou, rodinné a příbuzenské vztahy
- letní sporty
- bezpečnost při letních sportech

ČERVEN: TÉMA – PRÁZDNINY JSOU ZA DVEŘMI

- kamarádské vztahy
- ekosystémy (voda, les, pole, statek…)
- různé obory lidské činnosti, povolání
- poučení o bezpečnosti a ochraně zdraví o prázdninách

V Heřmanově Městci: 10.2. 2025

Mgr. Eva Dvořáková
ředitelka školy